

Parashat Ki Teitzei 5779

Lezingen: Dt. 21:10-21, Jes. 54:1-10, Ef. 2:11-22

Chaveriem,

De maand Elul is in de Joodse traditie bedoeld om onze relatie met de Schepper te vernieuwen. Dit vraagt om erkenning van onze fouten, het gebed om vergeving, maar ook om een vernieuwde toewijding. En dit is nu precies wat Moshe Rabbenu met het boek Dvarim of Deuteronomium wil bereiken.

Er is een Verbondsvernieuwing nodig om het Land Isra'el binnen te gaan.

Maar eerst mogen we ons wel afvragen: Wat is een verbond in Bijbelse zin? Kennen we de negen stappen van de oude verbonden. Naast het slachten van een dier en het middendoor delen, was er ook de uitwisseling van de gordel met de geldbuidel. De bondgenoten staan voor elkaar financiën in. De bondgenoten zijn er voor elkaar. Zo is het ook in Gods Verbond.

Het boek Dvarim is onderdeel van een Verbondsvernieuwing waarin Mosheh de Bnei Yisra'el inleidt. We lezen in Dt. 29:1 of 28:69: *“Dit zijn de woorden van het Verbond dat JHWH Mozes geboden heeft met de Israëlieten te sluiten, in het land Moab, naast het Verbond dat Hij met hen gesloten had bij de Horeb.”*

Bij deze Verbondsvernieuwing is onze generatie ingesloten, want: *“en niet alleen met ulieden maak ik dit Verbond en deze eed, maar met degene die vandaag hier bij ons voor het aangezicht van JHWH onze God staat en met degene die hier vandaag bij ons niet is”, Dt. 29:14-15.*

Dvarim - דברים

Het boek Dvarim (Hebr. 'woorden') of Deuteronomium (Gr. 'tweede wet') bevat de woorden die Mozes (Hebr. Mosheh) gesproken heeft bij zijn afscheid van het volk dat hij 40 jaar had geleid. Het is echter niet zomaar een afscheidswoord, maar een Verbondsvernieuwing waarin hij hen leidt. Hij heeft Am-Yisrael mogen bevrijden uit Mitzrayim (Egypte) en hen gebracht bij de berg Horeb. Bij de Chorev werd Israel in een huwelijksverbond met de Schepper gebracht. Am-Yisra'el antwoordde met instemming op dit Verbond: *“Al wat JHWH gesproken heeft, zullen wij doen en gehoorzamen”*, Ex. 24:7.

Echter, nu ze zo'n 40 jaar later bij de grens van het Beloofde Land staan, zegt Mozes: *“Gij zult niet doen naar alles dat wij hier heden doen, een ieder al wat in zijn ogen recht is”*, Dt 12:8. Wat blijkt dus: ze hebben de Verbond-sluiting bij de Chorev meegemaakt, maar hielden zich aan de instructies van Torah in zoverre het hen uitkwam. De profeten wijzen erop dat ze zelfs in de tocht door de wildernis hun afgoden met zich droegen. (Eze. 20:7-26, Hos. 9:10, Amos 5:25-26) Een Verbondsvernieuwing was nodig om Am-Yisrael te doen beseffen dat er wel een 'relatie' met de Eeuwige moet zijn om het land binnen te kunnen gaan. En deze relatie vraagt om nederige gehoorzaamheid.

Wij bevinden ons zo'n 20 eeuwen na de Verbondsvernieuwing door Yeshua haMashiach en ook wij worden nu opgeroepen om terug te keren naar de Torah van Mosheh, de knecht van JHWH. Zie hiervoor bijvoorbeeld Mal'achi 4:4: *“Je moet denken aan de Torah van Mosheh mijn knecht, die Ik hem geboden heb op de Chorev, aan de chuqim en de mishpatim.”* Ook Mozes heeft hier al over geprofeteerd in Deut. 30:1-5:

“1 Het zal gebeuren, wanneer al deze dingen, de zegen en de vloek die ik u voorgehouden heb, over u komen, dat u het weer ter harte zult nemen onder alle volken waarheen JHWH, uw God, u verdreven heeft.

2 En u zult zich bekeren tot JHWH, uw God, en Zijn stem gehoorzaam zijn, u en uw kinderen, met heel uw hart en met heel uw ziel, overeenkomstig alles wat ik u heden gebied.

3 Dan zal de HEERE, uw God, een omkeer brengen in uw gevangenschap en Zich over u ontfermen. Hij zal u weer bijeenbrengen uit al de volken waarheen de HEERE, uw God, u verspreid had.

4 Al bevonden uw verdrevenen zich aan het einde van de hemel, toch zal de HEERE, uw God, u vandaar bijeenbrengen en u vandaar weghalen.

5 En de HEERE, uw God, zal u naar het land brengen dat uw vaders in bezit hadden, en u zult het weer in bezit nemen; en Hij zal u goeddoen en u talrijker maken dan uw vaders."

Er is een tijd geweest dat ik me afvroeg hoe ik deze passage moest lezen, want het Joodse volk keert al sinds 1880 terug naar huis, maar we kunnen niet zeggen dat dit het gevolg is van terugkeer naar de Torah van Mozes.

Vandaag weet ik dat het hier in de eerste plaats gaat over de Tien Verloren Stammen van het Huis van Israel. Zij zijn niet alleen verstrooid onder de volken, maar ook volledig geassimileerd, volgens Hosea 7:8. Letterlijk staat daar: *"Efrayim zal geassimileerd zijn onder de volken"*. Het feit dat in de Gemeente van Yeshua zich de 12 stammen van Israel bevinden was een ontdekking voor Jakobus. Dat kunnen we lezen in Hand. 15:14-16. De Heilige Geest leidde hem naar Amos 9:11-12 en daaruit begreep hij dat de vervallen hut van David hersteld wordt door de bekering van deze heidenen. David regeerde namelijk over alle 12 stammen, maar na de dood van zijn zoon Shlomoh werd het rijk gescheurd. Als de 12 stammen weer bij God komen, dan wordt daarmee de vervallen hut van David hersteld. Dat Jakobus dit zo begreep kunnen we leren als we Jakobus 1:1 lezen. Deze verloren schapen van het Huis van Israel zijn weer onder de band van het Verbond gekomen met de prediking van het Evangelie in Europa (Eze. 20:37). En met de Reformatie kregen zij de Bijbel terug, waardoor er een hele vernieuwing optrad. Toch wachtte het op de oprichting van de Staat Israel en de Zesdaagse Oorlog in 1967 voordat het herstel van Israel ook de Christenen bereikte. En de meesten in de huidige terugkeer naar de Torah zagen het belang van het volgen van de Torah pas na 2009. Nu zien we wereldwijd groepjes gelovigen uit de volken bijeen komen op Shabbat om de Torah te bestuderen.

Zoals Mozes beschrijft in Deut. 30:1-10 geloof ik dat de huidige terugkeer naar de Torah van vele gelovigen uit de volken een voorbereiding is op de grote Uittocht (Aliyah) uit het Land van het Noorden. En via die grote Aliyah zullen alle 12 stammen verzameld worden in Eretz Yisra'el. Daarom zie ik het boek Dvarim alsof dit door Mozes regelrecht tot ons wordt gezegd. Fysiek bevinden wij ons niet op de grens van het Beloofde Land, maar geschiedkundig gezien wel. Laten we leren van het boek Dvarim in de houding van Lukas 21:36: *"Waak dan te allen tijde en bid dat u waardig geacht zult worden om al die dingen die gebeuren zullen, te ontvluchten, en om te kunnen zijn in tegenwoordigheid van de Zoon des mensen."*

Vandaag willen we met elkaar kijken hoe het boek Dvarim een verbondsboek is en hoe ook wij door Yeshua in een Verbondsvernieuwing zijn gebracht die zijn volle vervulling nog moet krijgen.

Structuur van het boek Dvarim

Mozes wisselt in zijn toespraak tussen de aanspreekvorm en de verteltrant. Via deze woordkeus onderscheiden we 4 hoofddelen:

Dt 1-4: Inleiding met 4:40 als slot

Dt 5 – 26: Hoofdrede

Dt 27 – 28: Tochachah of waarschuwing (kleine lettertjes v/h contract)

Dt 29 – 30: T'shuvah of terugkeer

Voorbeelden van overgang aanspreekvorm naar verteltrant

4:40 En u moet Zijn verordeningen en Zijn geboden, die ik u heden gebied, alle dagen in acht nemen, opdat het u en uw kinderen na u goed gaat en opdat u uw dagen verlengt in het land dat de HEERE, uw God, u geeft, alle dagen.

41 Toen zonderde Mozes drie steden af, aan deze zijde van de Jordaan, waar de zon opkomt...

26:19 ...en dat Hij u een plaats zal geven, hoog boven alle volken die Hij gemaakt heeft, tot lof, tot een naam en tot sieraad; en dat u een heilig volk zult zijn voor de HEERE, uw God, zoals Hij gesproken heeft.

27:1 En Mozes gebod het volk samen met de oudsten van Israël: Neem al de geboden die ik u heden gebied, in acht.

De hoofdrede van Dt 5 – 26 bestaat uit 2 delen:

Deel 1 loopt van Dt 6:1 tot 11:25 en heeft als thema “het Gebod”. In het Hebreeuws is dit in enkelvoud; zie 6:1, 7:11, 8:1, 11:8. Dit is een Joodse gedachte, zie 2 Joh.:6: *“En dit is de liefde, dat wij wandelen naar Zijn geboden. Dit is het gebod zoals u vanaf het begin gehoord hebt dat u daarin moet wandelen”*. Dit gedeelte gaat vooral over het grote Gebod: G-d liefhebben met heel je hart.

Deel 2 loopt van Dt 11:26 tot 26:19 en gaat over de Chuqim, dat zijn de inzettingen + de Mishpatim, dat zijn de verordeningen of rechtsvoorschriften.

Dt 11:26 –26:19 heeft de volgende Parashot:

R’eeh: gaat vooral over de ene plaats (Makom) van aanbidding / d.i. een nationale aangelegenheid.

Shoftim behandelt het rechtssysteem en de instelling van nationale ambten, koning, priester, rechter en profeet.

Ki Teitse is voor ieder persoon / individueel niveau.

Ki Tavo gaat ook iedereen aan.

Conclusie:

Dt. 6:1 – 11:25 heeft vooral betrekking op “het Gebod”: heb de Heilige lief met heel je hart. Dit gedeelte gaat vooral over de verticale relatie tussen de mens en JHWH. Vergelijk 2 Joh.:6

Dt. 11:26 – 26:19: dit gedeelte behandelt de Chuqim en Mishpatim: het blijft meer op het menselijk vlak, hetzij nationaal of individueel.

Dvarim en de Tien Woorden

De Tien Woorden of Tien Geboden kennen dezelfde onderscheiding:

Gebod 1 t/m 4 over de verhouding naar Vader JHWH

Gebod 5 t/m 10 over de verhouding van mens tot mens.

De Tien Woorden zijn de kern van het Verbond:

Hij maakte u Zijn verbond bekend, dat Hij u beval te doen, de Tien Woorden, en Hij schreef ze op twee stenen tafelen, Dt. 4:13.

Sectie 'het Gebod':

Lees Dt. 6:4-5, 12-14; 7:6-16; 8:1-6; 10:12-13; 11:13-14, 22-25.

Deze passages vereisen dat Am Jisra'el alleen op JHWH vertrouwt, Hem liefheeft en Hem aankleeft.

1e Gebod zegt: Ken JHWH, geloof in Hem, herinner je wat Hij voor ons gedaan heeft.

Lees Dt. 6:13-15; 7:1-5, 25-26; 10:16-17; in het bijzonder 12:1-4.

Mozes leert hier dat afgoderij verboden is.

2e Gebod zegt: Afgoderij is verboden.

Lees Dt. 12-14.

Welke uitdrukking wordt hier geregeld gebruikt? De plaats (HaMaqom) waar Adonai Zijn NAAM zal doen wonen.

In **het 3e Gebod** vinden we ook nadruk op de heiliging van de Naam.

Lees Dt. 15-16.

Hier springt het getal 7 eruit. In Dt. 15 de 7-jarige Sjmitah-cyclus en Dt 16 met 7 dagen Matsot, 7 weken naar Sjavo'e'ot en 7 dagen van Soekot in de 7e maand.

Het 4e Gebod gaat over het getal 7 en het apart zetten van tijd ter ere van JHWH.

Sectie Chuqim + Misjpatim:

Lees Dt. 16:18-18:22.

Hier gaat het over posities van leiderschap en autoriteit.

Het 5e Gebod gaat over het thema 'respect voor autoriteit'.

Lees Dt. 19-21.

Hier gaat het over Vrijsteden, onopgeloste moord, doden van een rebellerende zoon, misdadigers aan de paal en borstwering aan daken. Welk thema verbindt ze?

Het 6e Gebod gaat over de heiliging van het leven.

Lees Dt. 22:10-23:19.

Gepaste echtelijke en seksuele relaties.

Het 7e Gebod – de heiliging van seksuele intimiteit - is ook het thema van Dt. 22:10-23:19!

Lees Dt. 23:20-26.

Thema: De eigendomsrechten van anderen respecteren.

Het 8e Gebod - heiliging van eigendom - is ook het thema voor Dt. 23:20-26!

Lees Dt. 19:15-21.

Het 9e Gebod - heiliging van waarheid - is ook het thema voor Dt. 19:15-21!

Lees Dt. 24:10-22.

Veel van de geboden in dit gedeelte zijn verbonden met **het 10e Gebod** – geen hebzucht toelaten in ons leven.

We zien dat de hoofdlijn in het boek Dvarim de Tien Woorden volgt en dus aansluit bij het Verbond aan de berg Sinai. Dit Verbond wordt a.h.w. nieuw leven ingeblazen.

Dvarim en de Tien Woorden

Dt 6-12 Geloof in JHWH + afwijzing van afgoderij	1e + 2e Gebod
Dt 12-14 Eren van de Naam	3e Gebod
Dt 15-16 Heiliging van Tijd	4e Gebod
Dt 16:18-18:22 Autoriteit respecteren	5e Gebod
Dt 19-21 Heiliging van Leven	6e Gebod
Dt 22:10-23:19 Heiliging van Intimiteit	7e Gebod
Dt 23:20-26 Heiliging van Eigendom	8e Gebod
Dt 19:15-21 Heiliging van Waarheid	9e Gebod
Dt 24 Hebzucht	10e Gebod

Conclusie

Alle wetten in Mozes' hoofdtoespraak zijn gefundeerd in de Tien Woorden gegeven bij Sinai.

De Tien Woorden zijn niet te scheiden van de andere geboden van de Torah! (zoals de Reformatie leerde.)

Thematische analyse is het middel om de schatten van de Schrift te ontdekken

De Torah en speciaal het boek Dvarim is een hoogst georganiseerd document. Een echt Verbondsboek.

Verbondsvernieuwing door Yeshua haMashiach

Hoe moeten we de Verbondsvernieuwing door Yeshua zien ten opzichte van die door Mosheh Rabbenu?

Onder Mosheh is er de Verbondsluiting bij de Sinai. De kern van dit Verbond werd gevormd door de Tien Woorden die G-d uitsprak en waarover het volk feitelijk 'amen' zei. Want ze zeggen tegen Mosheh: *"spreek gij met ons, en wij zullen gehoorzamen."* Bij het bevestigen van dit Verbond worden brand- en dankoffers gebracht. En het bloed ervan sprenkelt Mosheh op het boek en over het volk. Op deze manier wordt het snijden van het Verbond gerealiseerd en bevestigd. (Exodus 24)

Als Am-Yisra'el 40 jaar later gereed staat om het land binnen te gaan, leidt Mosheh hen in een Verbondsvernieuwing. Dit is nodig want ze mogen in het Land niet doen zoals ze dat gewend zijn. In het Land moeten ze zich houden aan de instructies die hij hen gegeven heeft. En deze instructies zijn in feite een uitwerking van de Tien Woorden bij de Chorev. Dus deze hernieuwde Verbondsluiting in het Land bij de bergen G'rizim en Eval, is in feite een vernieuwing van het Verbond bij de Sinai, maar dan toegespitst op het wonen in het Land. De generatie die het Land binnengaat wordt opnieuw in een Verbondsrelatie gebracht met de G-d van Israel.

En waaruit bestond de Verbondsvernieuwing bij Yeshua? Ten eerste heeft Yeshua heel duidelijk gesteld dat Hij niets afdoet van de Torah van Mosheh. Als we Mat. 5-7 lezen leren we dat Hij de Torah nog meer toespitst. Hij vraagt dat we met ons hart toegewijd zullen zijn aan G-d en aan onze naaste. De hele Brit Chadashah vinden we dat de Torah goed is en heilig en dat we Gods geboden moeten doen om het Koninkrijk van G-d binnen te gaan.

Wat is dan de kern van het Vernieuwde Verbond?

Het herstel van Israel en de vervulling van alle beloften. Alles zal weer worden zoals voor de val in Gan Eden. Zie Hand 3:21 en Luk. 1:67-79.

Het herstel van Israel

We moeten bedenken dat de Tien Stammen toen al meer dan 7 eeuwen verstrooid. Vanuit o.a. Jes. 11:11-12 en 49:6 weten we dat Yeshua gekomen is om Zichzelf te geven als een schuldoffer opdat het Verstrooide Israel vrijgekocht kon worden. Meteen zou door Zijn dood een herstel kunnen plaatsvinden van het huwelijk tussen Am-Yisra'el en de Eeuwige. Zie Joh. 11:49-52: *“Maar een van hen, Kajafas, die de hogepriester van dat jaar was, zei tegen hen: U weet niets, 50 en u overweegt niet dat het nuttig voor ons is dat één Mens sterft voor het volk, en niet heel het volk verloren gaat.*

51 Dit zei hij echter niet uit zichzelf, maar als hogepriester van dat jaar profeteerde hij dat Jezus sterven zou voor het volk,

52 en niet alleen voor dat volk, maar opdat Hij ook de kinderen van God, die verstrooid waren, bijeen te brengen.”

Op dit herstel van Israel doelt Paulus in Efeze 2:11-16. Niet-Joden werden weer deelgenoot van Gods Verbond met Israel. Maar wat waren deze niet-Joden? Waarom gebruikt Paulus hier het woord ἀπηλλοτριωμένοι (ἀπηλλοτριωμένοι) dat is 'vervreemd' ? Vervreemden doe je als je geen aandacht meer besteedt aan iets. Dit waren niet zomaar 'heidenen', maar de vervreemden van Gods Verbond, het afgekeerde Israel, Jer. 3:8. Ik geloof dat de apostelen heel goed wisten dat door de prediking van het Evangelie vooral de nakomelingen van de verstrooide Tien Stammen werden teruggebracht bij Gods Verbond. Zie Hand. 15:13-16, Jak. 1:1 enz.

Yeshua geeft Zichzelf voor deze Verbondsvernieuwing

Yeshua leidt ons door de Ruach haKodesh in een terugkeer en vernieuwing opdat het Vernieuwde Verbond tot zichtbare werkelijkheid kan worden.

Wat houdt het Vernieuwde Verbond o.a. in?

Herstel Koninkrijk van Israel. Om dit te realiseren zijn de volgende zaken nodig:

Herleving 10 stammen – terugkeer naar Torah / besnijdenis van het hart, Deut. 30:1-10, Eze. 37:1-14
Samenvoeging van de 2 e/d 10 stammen, Jer. 3:18, 50:4, Hos 1:11

Uittocht uit het Noorderland en als gevolg daarvan uit alle windrichtingen, Jer. 16:15 en 23:8

Het vuuroordeel wat ruimte maakt voor het Koninkrijk van G-d, 2 Thess. 2:8, Psalm 97:3, Mat. 24:27

De vernieuwing van hemel en aarde, Mat. 24:29, Luk. 21:25-26, Job 14:12, alzo ligt de mens neder en staat niet op... / De opstanding vindt plaats op de vernieuwde aarde.

Hernieuwde uitstorting van de Ruach haKodesh en de bekering van Israel, Zach. 12:10, Mat. 24:30 en Opb. 1:7

Israëls aanneming en gelijktijdig de Wederkomst van Yeshua om te oordelen, Mat. 24:30, Luk. 21:27

De opstanding der doden en gelijktijdig de afscheiding van de goeden en de slechten, Mat. 25:31-34.

Maasbracht, 14 Elul 5779, 14-08-19

Baruch ben Zvulun